

Oponentský posudek na bakalářskou práci

J. Vaněčková, *Vězněm paměti: Otázka viny v dílech K. Příběh jednoho hledání a Deník pádu*, 2024, 67 str.

Autorka předkládané práce se zabývá problematikou individuální i kolektivní viny a paměti zobrazené v románech *K. Příběh jednoho hledání* od Bernarda Kucinského, jehož děj reflektuje období brazilské vojenské diktatury, a *Deník pádu* od Michela Lauba, který se tematicky vrací k období holokaustu a jeho dopadu na ty, kteří přežili. Autorka v těchto traumatizujících obdobích spatřuje v souladu s polským sociologem Baumanem jistou paralelu, neboť právě během nich vyvstává nutnost postavit či nepostavit se zlu a přijmout zodpovědnost za svá rozhodnutí a činy, stejně jako se stává aktuální otázka, jak uchovat prožitá traumata v kolektivní paměti, aby se zabránilo opakování stejných hrůz. Právě tyto otázky autorka rozebírá ve vybraných románech a poukazuje na podobnosti v prožívání a vstřebávání traumatických zkušeností ve zlomových obdobích dějin. Autorkou zvolené téma tak považuji za univerzální a souběžně vždy aktuální.

Teoretickou část práce zahájí autorka vysvětlením historicko-literárního kontextu. Na úvod představí období brazilské diktatury a vysvětlí jeho paralely s holokaustem, čímž dodá náležité historické pozadí pro literární analýzu. Následně stručně nastíní, kteří brazilští spisovatelé se věnovali ve své literární tvorbě období diktatury, která je dodnes tématem spíše opomíjeným, a zahrne také stručný životopis obou autorů analyzovaných románů. V další kapitole přejde k rozboru konceptu individuální a kolektivní viny a paměti, který opírá o práce filosofů Karla Jaspersa, Hannah Arendtové a Maurice Halbwachse. Tuto část považuji za pregnantně a srozumitelně zpracovanou, autorce se daří postihnout podstatu věci a nezabřednout do rušivých a nadbytečných detailů. Měla bych zde jen drobnou doplňkovou otázku - v úvodu práce autorka hovoří o kontrastu individuální a kolektivní paměti, v teoretické kapitole však komentuje pouze tu kolektivní, neboť Halbwachsovo pojetí paměti tu individuální de facto neguje. Mohla by koncept individuální paměti okomentovat obsáhleji, bez ohledu na Halbwachse? A mohla by následně kontrast individuální a kolektivní paměti systematictěji aplikovat i na zvolené romány (v textu tak činí spíše nahodile, např. když u Kucinského zmíní rozpor mezi subjektivní pamětí hrdiny a kolektivní pamětí národa)?

V praktické části autorka seznámí čtenáře s dějem obou románů (zde se nabízí otázka, co autorku motivovalo vybrat si právě tato dvě díla?) a následně se pustí do analýzy pojetí viny a paměti v jednotlivých románech, přičemž v rozboru umně a logicky aplikuje teoretické koncepty nastíněné v předchozích kapitolách. Celá literární analýza je tak precizní a systematická a autorka v ní prokazuje dobré analytické schopnosti i schopnost přesvědčivě naplnit cíle stanovené v úvodu práce.

Po formální stránce je práce napsána čtivě, přehledně a má vysokou stylistickou i jazykovou úroveň, kdy narazíme jen na minimum chyb či překlepů (str. 14 – „literary“ místo „literatury“, str. 29 - „jelikož tuto vina“ atd.).

Celkově se jedná o práci obsahově zralou, dobře strukturovanou a srozumitelně napsanou. Předkládaný text splňuje všechny podmínky kladené na bakalářskou práci a navrhuji jej ohodnotit známkou **v ý b o r n ě**.

V Olomouci, 27. 5. 2024

Mgr. Petra Svobodová, Ph.D.

